

Sygn. akt VU 515/13

WYROK ŁĄCZNY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant Ewelina Hrynczyszyn

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku M. M. (1) i W. S.

z udziałem (...) Sp. z o. o. z siedzibą w T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o przeniesienie odpowiedzialności za zobowiązania z tytułu składek

na skutek odwołania M. M. (1) i W. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 18 lutego 2013 r. sygn.(...) (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 18 lutego 2013 r. sygn. (...) (...)

zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że ustala, iż M. M. (1)

i W. S. jako członkowie zarządu P.H.U. (...) Spółka z o.o.

z siedzibą w T. nie są zobowiązane do zapłaty kwoty 21.183,72 zł (dwadzieścia jeden tysięcy sto osiemdziesiąt trzy złote siedemdziesiąt dwa grosze)

z tytułu należnych od spółki (...) składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i FGSP oraz odsetek od tych składek.

Sygn. akt VU 515/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 18 lutego 2013 roku, znak: (...) oraz znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że W. S. i M. M. (1) jako członkowie zarządu P.H.U. (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. są zobowiązane solidarnie do zapłaty kwoty 21.183,72 złotych z tytułu należnych składek należnych od tej spółki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz odsetek od tych składek liczonych na dzień 14 lutego 2013 roku. W decyzji określono wysokość nieuregulowanych zobowiązań na kwoty:

– na ubezpieczenie społeczne za okres od kwietnia do czerwca 2009 roku, od sierpnia do października 2009 roku, za styczeń 2010 roku, od marca do kwietnia 2010 roku, od czerwca 2010 roku do lutego 2011 roku oraz za kwiecień 2011 roku w kwocie 9.488,87 złotych;

– na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia do października 2009 roku, od stycznia do kwietnia 2010 roku, od czerwca 2010 roku do lutego 2011 roku oraz za kwiecień 2011 roku w kwocie 4.787,17 złotych;

– na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od kwietnia do października 2009 roku, za styczeń 2010 roku, od marca 2010 roku do kwietnia 2010 roku, od czerwca 2010 roku do lutego 2011 roku i za kwiecień 2011 roku w kwocie 1.442,08 złotych oraz odsetek za zwłokę od powyższych składek 5.275,00 złotych i kosztów upomnienia w kwocie 193,60 złotych.

W ocenie organu rentowego decyzje znajdowały uzasadnienie w treści art. 116 § 1, 2 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja Podatkowa (tekst jedn. Dz. U. z 2005r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) w związku z art. 31 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.), albowiem W. S. i M. M. (1) były członkami zarządu w okresie, którego dotyczą nieopłacone składki, egzekucja tych należności od (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. okazała się bezskuteczna i nie wystąpiły okoliczności, które zwalniałyby je od odpowiedzialności za nieopłacone składki, tj. nie wykazały we właściwym czasie zgłosiły wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto we właściwym czasie postępowanie (bądź że niezgłoszenie wniosku w tym zakresie nastąpiło bez ich winy), a także nie wskazały mienia spółki, z którego egzekucja umożliwiałaby zaspokojenie zaległości składkowych spółki.

Od powyższych decyzji wniosły w dniu 2 kwietnia 2013 roku odwołania W. S. i M. M. (1). W odwołaniach podniosły, że egzekucja komornicza prowadzona wobec P.H.U. (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. była prowadzona wadliwie, albowiem nie dokonano zajęcia mienia ruchomego, a spółka do dnia dzisiejszego posiada zabezpieczony majątek ruchomy, który w każdej chwili może być przekazany do dyspozycji wierzycieli.

ZUS wnosił o oddalenie odwołań.

Postanowieniem z dnia 20 maja 2013 roku Sąd połączył sprawy z odwołań od obu wskazanych na wstępie decyzji celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2014 roku Sąd wezwał z urzędu do udziału w sprawie P.H.U. (...) Spółkę z o.o. z siedzibą w T. oraz A. M..

P.H.U. (...) Spółkę z o.o. z siedzibą w T. nie zajęła stanowiska procesowego w sprawie, natomiast A. M. przyłączył się do odwołań.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Należności P.H.U. (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. z tytułu zaległych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych powstały w okresie od kwietnia 2009 roku do kwietnia 2011 roku.

(okoliczność niesporna)

We wskazanym wyżej okresie członkami zarządu P.H.U. (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. byli W. S., która była dodatkowo prezesem zarządu oraz M. M. (1) i A. M.. Ujawniony w KRS czwarty członek zarządu – A. K. został odwołany ze składu zarządu w dniu 3 stycznia 2008 roku

(dowód: pismo ZUS z dnia 8 października 2013 roku k. 32 i z dnia 29 października 2013 roku k. 40, protokół z Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników PHU (...) Spółki z o.o. w T. z dnia 3 stycznia 2008 roku k. 42 w aktach sprawy)

W stosunku do zainteresowanego A. M. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 18 lutego 2013 roku tożsamą, jak w stosunku do wnioskodawczyń, decyzję, którą ustalił, że odpowiada on za zobowiązania P.H.U. (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. w łącznej kwocie 21.183,72 złotych. Decyzja ta nie została zaskarżona przez A. M..

(dowód: ww. decyzja (...) w aktach ZUS)

Postanowieniami z dnia 22 sierpnia 2011 roku w sprawie KM 2163/10 oraz z dnia 23 sierpnia 2011 roku w sprawie (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym wT. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku ZUS przeciwko P.H.U. (...) Spółki z o.o. wT. w pierwszej ze spraw co do kwoty 3.212,27 złotych, a drugiej co do kwoty 11.855,75 złotych.

(dowód: ww. postanowienia k. 20 w aktach KM 2163/10 i k. 40 w aktach KM 1642/10)

W dniu 19 kwietnia 2011 roku został zgłoszony wniosek o ogłoszenie upadłości P.H.U. (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. Wniosek ten został oddalony przez Sąd Rejonowy V Wydział Gospodarczy – Sekcja Spraw Upadłościowych i Naprawczych w P. postanowieniem z dnia 19 marca 2012 roku.

(dowód: odpis ww. postanowienia k. 13 w aktach ZUS)

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2011 roku Komenda Powiatowa Policji wT. po rozpoznaniu zawiadomienia Komornika Sądowego wT.z dnia 1 grudnia 2011 roku w sprawie podejrzenia udaremnienia tytułów wykonawczych ZUS oraz nakazów zapłaty w postępowaniach upominawczych w ramach postępowania egzekucyjnego w sprawie (...) prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym wT.. wobec firmy (...) Spółki z o.o. w T. przez ukrywanie zajętych przez Komornika składników majątku odmówił wszczęcia śledztwa na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.c. wobec braku znamion czynu zabronionego. Powyższe postanowienie zostało zatwierdzone w dniu 15 grudnia 2011 roku przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w T.

(dowód: ww. postanowienie k. 50 w aktach (...))

Spis z natury znajdujący się w aktach sprawy opiewa na kwotę 12.527,50 złotych.

(dowód: arkusz spisu z natury k. 77-88, opinia biegłego do spraw wyceny ruchomości J. S. k. 113-116 z opinią pisemną uzupełniającą k. 124-130 w aktach sprawy)

Sąd Okręgowy ocenił i zważył co następuje:

Odwołania zasługują na uwzględnienie.

Organ rentowy wskazał jako podstawę zaskarżonej decyzji art. 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz. U. z 2012r. poz. 749 z późn. zm.). Jednoznaczne odesłanie do odpowiedniego stosowania tej normy w kwestiach dotyczących należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne zawierają przepisy art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.)

Zgodnie z art. 116 ust. 1 Ordynacji podatkowej za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, spółki akcyjnej lub spółki akcyjnej w organizacji odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1) nie wykazał, że:

a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo

b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy;

2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Odpowiedzialność członków zarządu, określona w § 1, obejmuje zaległości podatkowe (składkowe) z tytułu zobowiązań, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu (art. 116 § 2). Ponadto zgodnie z art. 116 § 4 ustawy Ordynacja podatkowa Przepisy § 1-3 stosuje się również do byłego członka zarządu oraz byłego pełnomocnika lub współnika spółki w organizacji.

Analiza treści przepisu art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej pozwala stwierdzić, iż określone są w nim zarówno przesłanki pozytywne odpowiedzialności członka zarządu spółki za zaległości spółki, jak i wyłączające taką odpowiedzialność.

Ciężar wykazania przesłanek pozytywnych w postaci pełnienia przez daną osobę obowiązków członka zarządu w czasie powstania zobowiązania, które przerodziło się w zaległość składkową, oraz bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce ciąży na ZUS, natomiast ciężar dowodu w zakresie istnienia uwalniających od tej odpowiedzialności – spoczywa na odwołującym.

Przewidziana w powyższym przepisie odpowiedzialność członka zarządu jest przy tym niezależna od tego, czy niewypłacalność spółki była zawiniona przez członka zarządu, czy też powstała z przyczyn leżących po stronie innych organów spółki, współników, czy też z przyczyn obiektywnych.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, iż w okresie objętym zaskarżonymi decyzjami W. S. i M. M. (1) były członkami zarządu „ P.H.U. (...) Spółki z o.o. z siedzibą wT. Oprócz nich w skład zarządu wchodził wówczas jeszcze A. M., wobec którego ZUS wydał również decyzję o przeniesieniu odpowiedzialności za składki spółki.

Materiał dowodowy sprawy nie dostarcza jednakże dostatecznych podstaw do uznania, iż w sprawie wystąpiła druga z przesłanek, ciężar wykazania której leżał po stronie organu rentowego, a mianowicie bezskuteczność egzekucji.

Lektura akt sprawy wykazała co prawda, że postanowieniami z dnia 22 sierpnia 2011 roku w sprawie KM 2163/10 oraz z dnia 23 sierpnia 2011 roku w sprawie (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w T. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku ZUS przeciwko P.H.U. (...) Spółki z o.o. w T. Powyższe nie oznacza jednakże, że w przedmiotowej sprawie mamy, jak to twierdzi organ rentowy, do czynienia z bezskutecznością egzekucji.

O bezskuteczności egzekucji w rozumieniu art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może mówić wówczas, gdy skierował egzekucję do wszystkich możliwych i znanych mu elementów mienia dłużnika. Oznacza to, że ZUS powinien skorzystać z przysługujących np. praw zastawu na ruchomościach, egzekucji z nieruchomości a nie jedynie zajmowania rachunków bankowych dłużnika. Dla stwierdzenia bezskuteczności egzekucji niezbędne jest wykazanie przez wierzyciela zastosowania środków egzekucyjnych skierowanych do całego majątku dłużnika. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu powołanego wyżej przepisu oznacza bowiem sytuację, w której nie ma jakichkolwiek wątpliwości, że nie zachodzi żadna możliwość zaspokojenia egzekwowanej wierzytelności z jakiegokolwiek części majątku dłużnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 roku, II UK 152/11, LEX Nr 1170997).

Jeżeli nie jest znany majątek dłużnika, należy podjąć próbę sądowego zobowiązania dłużnika do wyjawienia majątku. Dopiero w razie bezskuteczności tych środków kierować należy działania wobec członków zarządu. W innym bowiem wypadku – jak to miało miejsce w niniejszej sprawie – aktywność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przejawia się w działaniu wobec tych ostatnich osób mimo, że istnieje możliwość zaspokojenia należności od dłużnika głównego. Prowadzi to do podejmowania działań, które nie prowadzą do jak najpełniejszej, możliwie najszerszej i najszybszej ochrony Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przed utratą należnych składek ubezpieczeniowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2010 roku, II UK 89/10, LEX nr 661520).

Zdaniem Sądu w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy zasadne jest przyjęcie, że P.H.U. (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. w dacie wydania zaskarżonych decyzji dysponowała majątkiem ruchomym, z którego egzekucja umożliwiła zaspokojenie zaległości wobec organu rentowego w znacznej części, jednakże przeprowadzenia tej egzekucji organ niezasadnie zaniechał.

Jak to ustalił biegły do spraw (...) – spis z natury ruchomości znajdujący się w aktach sprawy opiewa na kwotę 12.527,50 złotych. Tymczasem zaległości (...) Spółki z o.o. wobec ZUS wynoszą łącznie 21.183,72 złotych. To zaś oznaczają, że skuteczna licytacja tych ruchomości pozwoliłaby na zaspokojenie zaległości z tytułu składek w znacznej części (59,13 %).

Skoro zatem organ rentowy nie wykazał kumulatywnie pozytywnych przesłanek członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za jej zobowiązania składkowe, to zaskarżone decyzje należało uznać za nieprawidłowe.

Dodać należy, iż skarżące wskazały wyżej wymienione ruchome mienie spółki, z którego egzekucja umożliwiła zaspokojenie zaległości z tytułu składek w znacznej części. Ostatnie działanie może zostać podjęte przy tym także w postępowaniu sądowym. Nie ma bowiem prekluzji na wskazanie przez członka zarządu mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części (art. 116 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej). Powyższe oznacza, że odwołujące się wykazały jedną z okoliczności egzoneracyjnych określonych w art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej, co zwalnia je z odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uznał odwołania za nieuzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.